

St. Jansbeek vernoemd naar heilige

De St. Jansbeek dankt haar naam indirect aan *Johannes (Jan) de Doper*, de beschermheilige van de ridderorde van St. Jan. Deze geestelijke broederschap had zich eind 12de eeuw in Arnhem gevestigd dankzij een royale schenking van Otto I, graaf van Gelre en Zutphen.

De ridderorde van St. Jan (ook wel Johannierorde genoemd) vond haar oorsprong in een herberg annex hospitaal in Jeruzalem, dat in 1023 was gebouwd om de vele pelgrims die naar het Heilige Land trokken onderdak en medische zorg te bieden. De herberg was gewijd aan Johannes de Doper.

De broederorde was aanvankelijk verdeeld in twee klassen: priesters en broeders. Tijdens de eerste kruistocht in 1099 namen leden van de orde echter ook deel aan de verdediging van het Heilige Land tegen de Turken. Behalve priesters en broeders waren er vanaf dat moment ook hospitaalridders. Men kon alleen Ridder van de orde van St. Jan worden als men van adel was.

Otto I, graaf van Gelre en Zutphen, was zo'n hospitaalridder. Hij ging in 1189 mee met de derde kruistocht. Het werd geen succes. Hij overleefde de zeereis, de oorlog, het klimaat en de ziektes maar nauwelijks en keerde in 1190 terug in Nederland. Als dank voor zijn behouden thuiskomst schonk hij een deel van zijn Arnhemse grondbezit aan de ridderorde van St. Jan, die er in de loop van de 13de eeuw o.a. een commanderie (hoofdkwartier) en een kerk liet bouwen. Ook enkele landerijen ten noorden van de stad behoorden tot de schenking. De beek die door dit gebied richting de Rijn stroomde kreeg in de volksmond al gauw de naam 'St. Jansbeek'. Ook namen als Jansplein, Jansplaats en Jansstraat in het centrum van de stad herinneren nog aan de aanwezigheid van de ridderorde van St. Jan in Arnhem.

Johannes de Doper, de indirecte naamgever van de St. Jansbeek.

Het gebied van de Commanderie van Sint-Jan rond 1650.